

peilillä

peilaten

OBJEKTIIIVISUUDEN ONGELMA on askarruttanut monia käytännön toimittajia. Erityisenä huolenaiheena on ollut mm. se, missä määrin kiireinen työtahiti sallii ns. *extra media datojen* käytön tosiasioiden tarkistamisessa. Otetaanpa peilimme esimerkki onnekaasta ratkaisusta.

"Mitä Iranissa tapahtuu nyt, kun papisto on ottanut täydellisen vallan? Onko erotettu presidentti Abolhassan Bani-Sadr todella syyllinen häntä vastaan esitettyihin syytöksiin? Onko Bani-Sadr syntipukki vai latistettu nero?" Kysymyksiä, kysymyksiä, kysymyksiä. Näihin *Ilta-Sanomien* nokkela toimittaja löysi vastauksen kesäkuun lopulla kuitenkin *puhelimitse*: hän kysyi asiaa julkkiksilta!

Hyvin varmoja vastauksia Bani-Sadrin puolesta ja papistoa vastaan antoivat valt.maist. Satu Östring-Procopé, prof. Antti Eskola, kansantaitelija M.A. Numminen, rocklaulaja Martti Syrjä, näyttelijä Tarmo Manni, toimitusjohtaja Danny "Ilkka" Lipsanen, tutkija Pertti Joenniemi, opiskelija Anja Kauranen ja fil.lis. Dan Steinbock. Vastakarvaan oli peilaajiemme suosikki, juoksija Martti Vainio, joka arveli, että "täytyy kai syytöksissä jotain perää olla, kun hänet erotettiin".

Häpeällisellä tavalla tiedotusvälineidemme Iranin tapahtumista antamaa kuvaa epäili filosofian tohtori Elisabeth Helander: "On hirveän

vaikea sanoa pitävätkö syytökset paikkaansa, koska minulla ei ole tiedossani tosiasioita Iranin tapahtumista."

Onneksi muiden vastausten ansiosta asioiden todellinen laita selvisi lukijoille.

* * *

SYKSYN ELOKUVAKSI on peilimme valinnut äskettäin Helsingin ohjelmistoon saapuneen kauhufilmin *Howling - Ulvonta*. Siinä melkoinen joukko tavallisia tallajia muuttuu ihmissusiksi. Kuten kauhufilmeissä aina, huipentuma on lopussa: siinä tavallinen uutisankkuriparka joutuu kesken kymmenen uutisten näyttämään kaikelle kansalle kahdet kasvonsa: ihmisen ja suden.

Tällä julkisella mutaatiolla ei liene tosi-peräistä yhtäläisyyttä Suomen tapahtumaan. Pääniikin välttämiseksi kerrottakoon vielä, että mainitussa elokuvassa sudeksi muuttuneesta uutistenlukijasta päästiin eroon mytologian mukaisella vanhalla konstilla eli ampumalla hänet hopealuodilla.

* * *

MAINOS PAINOSTAA, runoili joskus Tupuna Vaissi yhdessä lastennäytelmässä, mutta toista mieltä on *Uuden Suomen* kolumnisti Pentti Poukka.

28. kesäkuuta hän kertoi palstallaan selailteensa vanhaa aikakauslehteä ja törmänneensä ilmoitukseen, joka mainosti viineriuutuutta. Poukan mukaan "mielenkiintoista oli tapa, jolla viinerin syömisestä tehtiin tärkeä, nautinnollinen elämys arkisessa elämässä. (...) Tunnustan ujostelematta nauttineeni tuosta ilmoituksesta kuin pienestä taideteoksesta, joka hiveli pehmeästi mieltä."

Poukka kielsi, että hänessä olisi herännyt kulutushysteriaksi haukutun sairauden oireita. Ei! Nautinto oli *esteettinen*, so. puhdas.

"Eikö tuollainen hiukan hulluttelevasti vakaava kuvatarina loppujen lopuksi olekin aikuisten satu? Samalla tavalla kuin lasten saduissa pienet esineet pannaan elämään ja toimimaan, tässä yksinkertainen kahvileipä nostetaan kertomuksen pääsankariksi, jännittäväksi ja mieltä kiehtovaksi taikapullaksi", Poukka analysoi.

Tällä tavalla "nykyaikaisen kulutusmainonnan

Satuja aikuisille

"Mainonta ei yleensä liene taidetta, mutta parhaimmillaan se ylittää ainakin taiteen raja-alueille, ehkä ylittääkin tuon kriittisen rajan, jos 'nen on."

seen
tetti
mie-

"Tällöin vuoden vanha koko si-

mainonnan tahattomaksi kutukseksi. Mainossarjottaja ei ole siihen varsinänyt, ei ainakaan on saanut sena siv

tahattomana sivutuotteena me opimme antamaan arvoa pienille arkisille asioille" eli - mihin me joutuisimme ilman mainoksia?

Tähänkin Poukalla on vastaus hihassa: "Sosialististen rationalistien maailmassa tarjotaan satuja vain suurista hallitsijoista, kaukaisista päämääristä ja isoista tilastonumeroista. Lähietäisyydellä on vain (jos on) jakelua hyväksyttävien tarpeiden tyydyttämiseksi, ei unelmia pienten tavaroiden tuottamasta onnesta, ei taikapullia eikä arkipäivän satuja."

Huhuh. Onpa onni, että olemme vielä sellaiselta säästyneet. Meitä eivät hallitse rumat hallitsijat vaan - *taikapulla*.

* * *

TIEDOTUSVALINEET YRITTÄVÄT kaikin mahdollisin keinoin lisätä vuorovaikutusta itsensä ja lukijoiden kanssa eli "minun ja sinun välistä keskustelua". Eräs keino ovat lukijakilpailut.

Nerokas uusi keksintö tällä alalla perustuu ns. lööppareihin eli kioskijulisteisiin. Niiden avulla nimittäin voidaan vahvistaa lehden tuotekuvaa ja nimenomaan *ostotilanteeseen* liittyvää vetoamista, lehden ohikulkijalle heittä-mää rakkautensilmäystä.

Peilimme polttopisteeseen on osunut esimerkiksi kilpailu sekä Suomesta että Ruotsista, ja täytyy sanoa, että meillä kotimaassa on keksitty sofistikoituneempi versio periaatteessa samaa tehtävää täyttävästä kisasta.

Ruotsalaisen *Dagens Nyheterin* kesäisessä kilvassa esitetään kuvat kymmenestä lööpparista, ja lukijoiden tehtävänä on mainostettujen uutisten perusteella arvata, miltä vuodelta kukin kioskimainos on.

Kotoisen iltalehden versio taas kaihtaa mois-

ta lapsekasta tietovisaeetosta. Sen sijaan se koettelee kykyämme luovia kapitalismin viidakoissa. Sekin näyttää kuvan joukosta lööppareita - mutta kysyykin: *Mikä juliste möi lehtea parhaiten?*

Onnittelemme jälleen voittajia. Palkinnot lähetetään huomiota herättämättömästi väärällä vastaanottajanimellä. Oikein arvanneille povaamme menestyksestä tulevaisuutta. "Jono etenee lahjakuusjärjestyksessä, pää poikki." (Bo Carpelan)

* * *

PEILIPALSTA ON saanut haltuunsa ainoan kuvan laatuaan valtioneuvostosta valtioneuvoston juhlahuoneistossa Smolnassa tekemässä päätöstään SUO-

PO:n (Etsivän keskuspoliisin, Valtiollisen poliisin ja Suojelupoliisiin) asiakirjojen salassapidon jatkamisesta 35 vuodelle. Kun kuvaa silmää oikein tarkasti, niin istuupa siellä kuin istuukin oikeuskansleri R. Leskinen valvomassa kokouksen ja päätösten lainmukaisuutta (ja mahdollisesti muutakin moraalialia). Epäilijöitä voimme siis rauhoittaa tiedolla: päätös on syntynyt kaikessa laillisessa järjestyksessä ja asianmukaisin muodoin ja menoin.

* * *